

³ Pozri dok. č. 38, pozn. 1.

⁴ Hurbanovo.

⁵ Štúrovo.

⁶ Jesenské a okolie.

⁷ Experti sformulovali svoje návrhy v nasledujúcich bodoch: „1. Územné ústupky len po dohode s Malou dohodou, menovite s Rumunskom, 2. Národnostné rozvrstvenie podľa štatistiky z roku 1930. Ak maďarská delegácia to neprijme, rok 1880, 3. Okamžité zastavenie propagandy proti ČSR rádiom, 4. Prepustenie lodného parku, 5. Slovenskou ligou postavené školy ako súkromný majetok, 6. Otázka slovenských kolónií.“ SNA, SL, kart. 72, fasc.: Rozličnosti o rokovani v Komárne.

Október, Praha

Expertíza ministerstva zahraničných vecí o význame Žitného ostrova pre Č-SR a z hľadiska plavby po Dunaji pre potreby rokovania s Maďarskom.

Ministerstvo zahraničných vecí upozorňuje pro nastávající jednání s Maďarskem na důležitost toho, aby Československu byl zachován Velký Žitný ostrov až do Komárna, včetně přístavu Komárenského.

Důvody:

1. Plavba po Dunaji proti proudu je zabezpečena za všech okolností toliko do Komárna. Mezi Komárnem a Bratislavou jsou vodní stavy nejisté, jsou zde brody, nánosy, které zdvihují dno Dunaje, takže za nižších vodních stavů by těžší čluny nemohly s plným nákladem jeti až do Bratislavy, musely by být odlehčovány, resp. zboží překládáno.

2. Jen při zachování Komárna budeme moci i nadále ovládat ústí Váhu, důležité jak pro vodní spoj s vnitřním Slovenskem, tak i z důvodů strategických.

3. Z Komárna vede přímé spojení železniční přes Nové Zámky – Vrútky – Žilinu do Polska. Veškeré transporty polského uhlí na Balkán a Východ jsou touto cestou z Polska do komárenského přístavu.

4. Hlavní plavební dráha dunajská jde jižním korytem Dunaje, tedy pod Žitným Ostrovem, takže ztrátou Žitného Ostrova bychom prakticky ztratili celý Dunaj až na Bratislavu. Žitný Ostrov je velmi málo obydlen, bývá velmi často zaplaven velkými vodami, takže nemá pro Maďarsko také velké hospodářské ceny, že by na jeho odstoupení muselo trvat z jiných důvodů než prestižních.

Poněvadž již z všeobecně platných důvodů taktických a politických musíme vyvinout při jednání s Maďary otázku recipacity, to jest otázku Slováků v Maďarsku, lze postupovat tak, že by se nabídla výměna obyvatelstva v tomto pro nás tak důležitém úseku.

AMZY ČR, KV, kart. 46, fasc.: Jednání s Maďarskem 1938, bez č. Originál, strojopis.

11. október, 15.00, Komárno.

Záznam z III. plenárneho zasadnutia česko-slovenskej a maďarskej vládnej delegácie, týkajúci sa výmeny názorov na maďarské územné požiadavky, na otázku prípravy česko-slovenského protinávratu a na pohraničné incidenty.